

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Vtrùm aliquis in via habuerit evidentiam in attestante.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO QUINTA.

Vtrum aliquis in viâ habuerit evidentiâ in attestante.

Potest quis scire evidenter Deum loqui, & tamen non scire eum esse infinitè veracem.

aliquid revelare, ac simul evidenter manifestare se hoc dicere, & nihilominus non ostendere evidenter se esse infinitè veracem: imò & homo ille, quamvis habitualiter sciat Deum esse veracem, & quicquid dicit esse verum, potest nihilominus hic & nunc istud non considerare: quo casu clarè constat posse eum simul cum evidentiâ attestatiõis seu revelatiõis elicere actum Fidei circa illud idem objectum; quantumvis enim clarè sciat Dei revelatiõem, inde tamen in hoc casu nulla refunditur evidentiâ in objectum credendum. Hinc, etiam cognito evidenter quòd homo aliquis loquatur, adhuc est locus Fidei humanae, quia homo non est veritatis infallibilis.

VI. Cognitiõ evidenter tam revelatiõis, quam veracitatis Dei, adhuc est locus actui Fidei.

Dico tertio: Etiam si quis habeat evidentiâ divinæ attestatiõis, & simul etiam veracitatis, atque ex his eliciat actum scientificum circa objectum tunc revelatum, sitamen juxta dicta n. 3. habeat alia motiva, quæ moraliter tantum, non metaphysicè cum revelatiõis connectuntur, quæ sunt motiva credibilitatis, quibus de facto inducimur nunc in Ecclesiâ ad credendum, ut supra declaratum est Disp. octavâ; in hoc inquam casu adhuc potest ille, stante evidentiâ in attestante elicere actum Fidei circa idem objectum.

VII. Revelatiõ divina cognosci simul potest clarè & obscure.

Ratio conclusiõis est, hæc namque duæ cognitiões habent se invicem disparatè, & quæque ad suum actum concurrunt, illa ad clarum, hæc ad obscurum, nec ullo modo una influit in actum alterius; ac proinde actus ob revelatiõem obscure cognitam, & per principia obscura elicitus est actus Fidei, & ad eum requiritur pia affectiõ, nullum enim ex ipsius principiis necessitat intellectum ad assensum. Confirmatur, nam juxta communissimam sententiã, ut ostendi Disp. 50. Logicæ, potest circa objectum materiale clarè cognitum dari actus Fidei, sicque simul scientiã & Fides: si ergo clara cognitio objecti materialis non impedit actum Fidei circa illud objectum, cur illum impedit clara cognitio objecti formalis, eadem enim utrobique urgent argumenta: & sicut in illo casu evidentiâ in attestato non tollit Fidem, ita neque hic evidentiâ in attestante. Nec in hoc videtur major difficultas, quam quòd Christus simul utatur circa idem objectum diversis scientiis, abstractivâ scilicet & intuitivâ.

VIII. Evidentiâ in attestante & Fides reperiri possunt etiam in eodem actu.

Dico quartò: Evidentiâ divinæ attestatiõis non solum non impedit, quo minus simul in eodem intellectu sit actus Fidei circa idem objectum, sed insuper non obstat quin idem numero actus possit esse Fides, & evidens in attestante: Dico itaque eundem actum ex duplici motivorum genere procedere posse, divino scilicet testimoniõ clarè & obscure cognitio, ita ut utraque hæc motiva simul ad illum actum indivisibiliter concurrant. Hæc conclusio eodem modo probatur quo Disputatiõis 50. Logicæ ostendi posse eundem actum circa objectum aliquod materiale esse scientiã, fidem, & opiniõem, quod cum ibi late ostenderim, hic non censeo repetendum, nec formalitas scientiæ magis impedit formalitatem Fidei in eodem actu, quam actus scientiæ actum Fidei in eodem intellectu, de quo numero præcedente. Videatur Disputatiõ illa quinquagesima Logicæ, ubi hæc fusissimè sunt discussa.

Formalitas non magis impedit formalitatem, quam actus actum.

COMMUNIS Theologorum sententiã est cum S. Thoma hic, quæst. 5. art. primo, Angelos in viâ mysteriorum revelatorum habuisse Fidem tanquam principium supernaturale omnium suorum operum, & Durandum impugnant hoc in 3. d. 23. q. 9. negantem, dicentemque eos, non Fidem sed scientiã evidentem supernaturalem illorum mysteriorum habuisse, omnium operationum supernaturalium fundamentum.

I. Angeli in viâ omnium operationum suarum principium habuerunt Fidem

Hinc non levis oritur difficultas contra id quod supra, Sect. 3. num. 4. diximus, actum scilicet ex evidentiâ attestatiõis, seu testimoniõ divini, & summæ ejus veracitatis ortum non esse Fidem, sed scientiã mysterii revelati; ex hoc namque sequi videtur Angelos tunc non habuisse Fidem illorum mysteriorum, cum nullas tunc haberint species non claras; nec ullum principium aut motivum ad actum obscurum producendum; vel ergo actus ille ortus ex evidentiâ in attestante est Fides, vel nullam tunc omnino Fidem habuerunt: de quo plura Sect. sequente.

II. Præcipua difficultas contententiõ evidentiâ in attestante esse Fidem.

Idem videtur de beatissimâ Virgine, quæ habuit evidentiã physicã de Virgineo suo conceptu: Lazarus etiam evidentiã physicã cognovit se à morte ad vitam supernaturalem modo fuisse resuscitatum: item Apostoli resurrectionem Christi, alii alia miracula oculis spectarunt, & consequenter physicã habuerunt eorum notitiã; ergo nisi actus ex hac evidentiâ ortus, seu evidens in attestante sit Fides, hi Christo prædicanti credere non potuerunt. Sed de his minor est difficultas, simul namque habere poterunt species obscuras, & motiva non convincentia, quæ esse poterant principium actus Fidei, vel saltem non constabat ipsis evidenter hæc miracula facta esse in attestatiõem doctrinæ, quam credebant, sicque in iis mansit obscuritas sufficiens ad actum Fidei, nec completam habebant, etiam physicant evidentiã divini testimoniõ.

III. Evidentiâ physicã, quam multi habuerunt de miraculis non obscuris quo minus per veram Fidem christo prædicanti crederent.

Circa animas etiam in purgatorio detentas peccularis esse videtur difficultas; ipsæ namque habent evidentiã in attestante; ex sententiã quippe particularis judicii sciunt evidenter vera esse ea omnia quæ in vitâ crediderant; ergo ea jam credere non possunt, sicque non habent Fidem; nisi actus secutus ad evidentiã in attestante sit Fides. Respondetur, præter hanc evidentiã divini testimoniõ habere ipsas memoriã motivorum credibilitatis, unde per ea induci jam possunt ad credendum illa mysteria, sicut inducebantur dum adhuc essent in vivis. Sic etiam affirmant multi S. Paulum, quamvis ex specie memorativâ sui raptus, mysteriorumque in eo sibi revelatorum, habuerit eorum evidentiã in attestante, potuisse nihilominus ex communibus Ecclesiæ motivis eadem credere per veram & propriè dictam Fidem.

IV. Quo pacto in animabus detentis in purgatorio evidentiâ in attestante non impedit Fidem.

Idem dicendum existimo de Prophetis, si qui rerum sibi revelatarum habuerint evidentiã, quod quamvis de omnibus passim non sit necessarium asserere, cum Fides supernaturalis ad Prophetiã rerum futurarum sufficiat, in eximiis tamen quibusdam Prophetis, Moysè nimirum, Davide & aliis, reperta fuisse videtur hæc evidentiã attestatiõis

V. Ex Prophetis nonnulli habuerunt evidentiã attestatiõis.

TOM. II.

attestationis seu divini testimonii. Hinc David 2. Regum 23. v. 24. *Dixit Deus Israël mihi, locutus est fortis Israël sicut lux aurora, oriente Sole, mane absque nubibus rutilat: hæc plus denotant, quam cognitionem obscuram. Hæc tamen evidentia non impediēbat quo minus simul per alia motiva potuerint habere Fidem.*

S E C T I O S E X T A.

Præcipua difficultas circa evidentiam in attestante fuit in primo Angelo.

I. Præcipua difficultas esse videtur de primo Angelo, cui Deus per se mysteria revelavit.

Nulla Fidei motiva tunc habuit prius Angelus.

II. Dicitur nequit illum actum Angeli non esse evidentem.

III. Evidentia attestationis causat evidentiam attestati.

IV. Etiam primus Angelus non habuit ullius omnino mysterii evidentiam in attestante.

TOta itaque difficultas devolvitur ad Angelos, præsertim primum, reliquos enim per primum fuisse illuminatos, communis cum Divo Thoma est Theologorum sententia. Primo itaque Angelo evidenter constabat mysterium Trinitatis exemp. gra. sibi à Deo fuisse revelatum, hanc quippe revelationem sibi fieri, clarè videbat, nec ab alio provenire posse quam à Deo. Cum ergo aliunde naturali lumine ipsi esset evidentissimum, quicquid Deus dicit, esse verum, habebat evidentiam in attestante Trinitatis, & aliorum mysteriorum, quæ Deus ipsi revelabat, nec ulla alia habuit motiva, aut species obscuras, quibus inevidentem de iis cognitionem, seu fidem eliceret, ergo non habuit fidem, quod tamen supra numero primo, cum communi Theologorum sententiâ diximus non esse concedendum.

Hic difficultati variè varii respondent. Vasquez 1. p. to. 2. Disp. 135. cap. 3. ait actum illum, quo Angelus ex revelatione & veracitate Dei evidenter cognitis, infert existentiam mysterii, seu rei revelatæ, non esse evidentem, sicque nihil ob stare quo minus dici possit actus Fidei. Sed contra: nam ut Sect. 3. num. 6. & sequentibus ostendi, actus ille est evidens qui oritur ex duobus evidentibus, cum ergo hic actus sit ejusmodi, negari nequit eum esse evidentem. Videatur Sectio illa tertia, ubi hoc est fusè declaratum.

Torrez, ut loco etiam proximè citato diximus, affirmat actum illum, qui ex divino testimonio, Dei que veracitate evidenter cognitis procedit, esse quidem evidentem, non tamen simpliciter, sed tantum secundum quid, nec rerum in se, sed solum in attestante. Verum hoc etiam rejectum est Sect. 3. n. præcipuè nono; actus enim omnis, qui nititur objecto formali evidente, est evidens, & rerum etiam in se veritatem, quantvis per medium extrinsecum evidenter ostendit, & intellectum cogit ad assensum.

Ad difficultatem ergo propositam dico, etiam primum Angelum non habuisse evidentiam attestationis seu testimonii divini neque Trinitatis, nec alterius cujuscunque mysterii, sed tantummodo moralem, & quæ nullo modo pareret claram cognitionem rei revelatæ, nec cum necessitaret ad assensum, sed non minus ad hoc egebat piâ affectione, quam nos ad assentiendum mysticis nobis propositis eadem indigemus: ira Medina 1. 2. quaest. 67. art. 3. dub. 1. Granada 2. parte, Disp. 3. Sect. 3. n. 13. Bannez hic, q. 5. art. 1. & primâ parte, q. 32. art. 1. idem affirmare videtur Valentia q. 5. & alii, estque satis frequens inter recentiores opinio.

Ut verò rem hanc declarem, notandum locutionem hanc primo Angelo à Deo factam, non alio modo contigisse, quam vivam mysterii credendi apprehensionem in illius intellectu formando, quod eo sine faciebat Deus, ut Angelus occasionem inde fumeret assensum illi mysterio præbendi: quamvis verò dicta apprehensio non fuerit signum naturale hujus Dei intentionis, sed ad hoc peculiariter à Deo instituta, ex variis tamen colligere potuit Angelus hanc Dei ordinationem & institutionem, & hanc esse vocem Dei sibiloquentis, cum non verba tantum, sed alia res quæcunque esse possint voces, si ad hoc instituantur, ut constat in surdis ac mutis, qui per signa internos suos conceptus aliis aperiunt, & illorum similiter mentem percipiunt.

Plura autem sunt, ex quibus, tanquam ex motivis credibilitatis extrinsecis colligere potuit Angelus, apprehensionem illam in ipsius intellectu productam, fuisse vocem Dei, quæ eum alloquebatur: primò, quia mysterium, quod per apprehensionem illam representabatur, Deum exempli gratia esse remuneratorem, & præmium pro bonis operibus reddere, pœnas pro malis infligere, est rectæ rationi maximè consentaneum, atque in providentiâ ac bonitate Dei fundatum. Secundò, quòd moraliter loquendo nulla sit ratio cur Deus talem, tamque extraordinariam apprehensionem in ejus intellectu formet, nisi ut eum per illam illuminet, eaque velut voce utatur ad ipsum hac de re instruendum. Tertiò, probabile in primis Angelo videri potuit, si mysterium illud esset verum, magnum se illud credendo bonum consequi posse, è contra verò nullum esse periculum mali, si invincibiliter credat falsum, at verò non parum subesse potest periculi si verum non credat. Ex his & aliis, quæ facillè quis excogitare potuit motivis, evidens erat moraliter illi Angelo hanc apprehensionem fuisse vocem Dei, quæ illi intimare voluit dari tale mysterium, sicque elicere potuit actum Fidei, quo illud ita esse crederet quia Deus dixit.

Evidens itaque metaphysicè erat Angelo, hanc apprehensionem sibi à Deo esse impressam, non tamen ei erat nisi moraliter evidens eam fuisse Dei locutionem, cum ad varios alios fines, præterquam ad ipsi loquendum potuerit ei Deus illam inmittere, ut apprehensionem Trinitatis aut Incarnationis infundere illi potuit ad tentandum ejus ingenium, quod præceptoribus in more est, qui ut discipulorum ingenium probent, res eis interdum difficiles proponunt, ut videant quid de iis sint dicturi. Hæc ergo apprehensio non est essentialiter locutio, & consequenter quantumvis sciret evidenter Angelus eam esse à Deo, non tamen propterea sciebat evidenter esse locutionem, & eo animo à Deo immisam, ut per illam aliquid ipsi significaret.

Ad quod clariùs percipiendum, notandum ex S. Thoma quaest. 12. de Prophetiâ, art. 7. Corp. duo ad Prophetiam requiri, nempe ut quis signum seu cognitionem accipiat, & insuper ut sciat quid significet, quæ duo, ut constat, sunt inter se separabilia. Hinc, inquit S. Doctor, Pharao, quamvis ut refertur Gen. 41 sub boum & spicarum figuris, fertilitatis ac sterilitatis futura signum accepit, non tamen dicendus est Propheta, cum rerum per illud significatarum notitiam ex eo non accepit, sed Propheta fuit Josephus, qui per illa signa res etiam significatas didicit, ac prædixit. Sic ergo audire potest quis

V. Quo pacto Deus primo Angelo de Fidei mysteriis sit locutus.

Quævis res extrinsecus potest esse vox.

VI. Motiva credibilitatis, ex quibus colligere potuit Angelus apprehensionem illam fuisse locutionem Dei.

Nihil mali tunc angelo provenire potuisset si invincibiliter credidisset falsum.

VII. Non erat Angelo metaphysicè evidens illam esse locutionem Dei.

VIII. Ostenditur, aliud esse audire locutionem, aliud esse quid sit locutio.